

Domačinstvo. Peter Klepec, silni slovenski junak.

(Konec.)

2. Pojasnjenje ustniga izročila od Petra Klepca, in moje misli od preganjaniga kralja.

Kraljev Verh leži na Hrovaškem, ne zlo deleč od Osilnice. Je štučast in precej visok hrib. To imé ima od časov Klepčoviga junaštva. Meni so ga le od deleč kazali.

Od poprejšnjiga gosp. fajmoštra sim zvedel, de je še dan današnji v Osilniški fari in na sosednim Hrovaškem več ljudi, ki se za Klepca pišejo.

Kar Osilniško plémstvo vtiče, imajo tisti morebiti nar bolj práv, ki menijo, de so bile v starih časih ali morebiti zavoljo Klepčoviga junaštva ali pa zavoljo zmage nad Turki Osilničanam in njih sosedam na Hrovaškem res kakošne posebne pravice (Privilegien) podeljene. Tode so Osilničanje premalo skerbeli, svoje pravice per postavni móči ohraniti. Niso dajali starih pisem v pravim časi poterjiti, in so jih še clo zgubili. Od nekdanjih posebnih pravic je njim zdaj še ta ostala, de sme vsak gospodár 4 védra vina brez dacije iz Hrovaškiga perpeljati.

Teško je vganiti, ktero vojsko ustno izročilo od Petra Klepca v misli jemlje? Kdo so bili sovražniki? in kdo preganjani kralj? bo zagotovo javalne kdo vedel povédati. —

Kolikor so meni zgodbe teh krajev znane, je bila imenovana vojska naj berže mongolska ali tatarska, preganjani kralj pa vogerski kralj Bela IV. ali pa kdo drugi iz njegove rodovine.

Kaj nam tedaj povéjo zgodopisci od mongolske ali tatarske vojske in pobégnjenja vogerskiga kralja Bela IV. v ilirske kraje? Po besedah ruskiga zgodopisca Karamzina je dal Oktaj, sin mogočniga Džingiskana, svojimu žlahtniku Batukanu 300,000 vojakov. Ti so ruske nezlóžne kneze zaporedama premagali in obropali, ter z ljudmi strašne divjosti počéli, in jih na kupe pomorili. Kadar je bila Rusija pod košam, je razdélil Batukan svojo armado na dve trumi. Perva je derla skoz Poljsko in Moravško deželo na Némce in Francoze. Tode jo je Jaroslav Zvezdogorski vstavil, ter s svojimi hrabrimi Čehi in Moravani na nekim berdi blizo Olomuca strašno pomahal in potolkel. To je bilo leta 1241. Druga Batukanova truma je imela svoje okó na Laško deželo. Mahne na Vogre; razpersí njih móč na Šajevim Polji; ropa in požiga po Vogerskim in Hrovaškim za kraljem Belam IV., kateri je naj préd v Zagreb pritekel in od ondod skoz Hrovaško primorje na Dalmatinske otoke pobegnil. Mongoli so hruli za njim. Na Grobničkim Polji, v Hrovaškim primorji, jih hrabri Hrovatje in drugi junaki tadajne Ilirje perčakajo, do dobriga nasekajo, ter Bela IV. preganjanja rešijo. To se je zgodilo leta 1242.

Permerimo zdaj še ustno izročilo z letémi zgodbami. — Tukaj je strašna vojska na svéti. Po Hrovaškim perdére derhal divjih Mongolov, pred njimi beží preganjani kralj v hrovaško primorje. Kér še tačas ni bilo cést v Primorje, se je Bela morebiti velikih rék deržal, ter je ob Kópi gredé mógel blizo tistiga kraja priti, kjer je Kraljev Verh in Klepcev dom. Če je pa tudi sam Bela morebiti po kakim drugim poti v Primorje béžal, zna biti, de je kdo iz njegove rodovine v té kraje zašel, ki so ga znali napčno tudi kralja imenovati. Če še to premislimo, de se je to junaštvo móгло pred letam 1330 zgoditi, kér ustno izročilo pravi, de tačas še niso streljali, ménim, de se bo v zgodbah ilirskih

krajev teško kakošen kót najdel, kamor bi se dal Peter Klepec lépsi vverstiti, kakor k junakam Grobničkiga Polja, od kterih verli pévec Dr. Demeter lépo poje rekoč:

Sretan, komu nebo poda
Ko ovima na Grobniku
Za slobodu svoga roda
Izprazniti čašu priku;
Tko da mekšu postelj iste
Neg za narod svoj ratiste?!
Sevčan.

Zlate bukve.

Janez Koderca, gojzdár Šneperške grajšine, je 3. dan tega mesca neko kmetico iz Obloške fare, ki je prišla v grajšino davk odrajtat in pri prepeljanji iz čolna v silni potok padla, z nevarnostjo svojiga lastniga življenja smerti rešil. Verli mož zasluži v zlatih bukveh Novic imenovan biti.

P. F.

Zahvala in oznanilo.

Častitljivimu gosp. Jožefu Bevku, kaplanu na Vačah se za poslano lepo korúnovo seme tukaj očitno zahvalimo. To seme je bilo nabrano na dveh njivah, ki na visočini te fare leže in na kterih samih so čisto zdrav korún perdelali in pa tudi veliko lepiga semena nabrali. Krog in krog je pa korún večidel gnjil. Ali ni to očitno znamnje, de le zdrav korún zamore seme donesti? in de se obslabljena rodivna móč očitno v tem kaže, de naš korún le poredkama cvetè, še menj pa semena donese? Kér smo že toliko korúnoviga semena nabrali, de ga zamoremo nekaj oddati, naj se oglasi, kdor ga hoče za poskušnjo kako mervico imeti. Kako se seje, učé današnje Novice na prvi strani.

Žalostno oznanilo.

15. dan tega mesca so visokočastitljivi tehant pri Fari v Loki, gosp. Jakob Dolenc umerli. Pred nekimi 4 tedni jih je jelo zopet po udih hudo tergati, pa kmalo se je protin (Gicht) na pljuča, poslednjič pa na možgane vergel ter življenje moža končal, ki so bili visoke časti vreden duhoven pastir, učen gospod, zraven tega pa tudi iskren rodoljub. Kmetijski družbi so bili veliko let eden izmed nar pridniših podpornikov in Novicam vseskozi dober prijatelj s besedo in v djanji. Še le 48 let stari, so nas slavni mož veliko prezgodej zapustili. Naj v miru počivajo!

Današnjimu listu je perdjana 27. doklada.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	19. Grudna.		14. Grudna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	30	2	40
1 > > banaške...	2	51	2	42
1 > Turšice.....	1	30	1	29
1 > Soršice.....	—	—	1	56
1 > Rēži.....	1	44	1	41
1 > Ječmena.....	1	22	—	—
1 > Prosa.....	1	18	1	18
1 > Ajde.....	1	9	1	13
1 > Ovsa.....	—	54	—	53

Cena prešičev v Krajnji — čez 2 centa 6 krajc. in pol, funt; pod 2 centama pa 5 krajc. in pol. — Špéh brez kože 17 gold. in pol, s kožo pa 16 gold. in 10 krajc. cent.